

Karkkilan kaupungin kotouttamisohjelma 2016– 2019

**Kasvatus- ja opetuslautakunta 26.4.2016 § 42
Kaupunginhallitus 2.5.2016 § 98
Kaupunginvaltuusto 22.6.2016 § 33**

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Kotouttamistyön tehtävät	4
3. Kasvatus- ja koulutuspalvelut	4
3.1. Varhaiskasvatus ja esiopetus	4
3.2. Perusopetus	6
3.3. Aikuisten koulutus	7
3.4. Kotoutumista edistävät kurssit, järjestelyt, harrastukset ja tapaamiset	8
4. Sosiaali- ja terveystyö	9
5. Palvelurakenteen luominen ja palveluiden kehittäminen monialaisessa yhteistyössä	11
6. Tiedottaminen	12
7. Kotouttamisohjelman toteutus ja seuranta ja ajan tasalla pitäminen	13
Liitteet	14
Liite 1. Keskeisiä käsitteitä	14
Liite 2. Työnjako maahanmuuttoasioissa	16
Liite 3. Karkkilassa asuvien maahanmuuttajien kansallinen ja kielellinen tausta	18

1. Johdanto

Karkkilan kaupungin strategian arvot asukas- ja asiakaslähtöisyys, yhteistyö ja vuorovaikutteisuus sekä ammattitaito ja aloitteellisuus sopivat hyvin myös maahanmuuttajien kotouttamisen lähtökohdiksi. Käytännön toimia edistää tarkoituksenmukainen ja tehokas palveluverkko; lasten ja perheiden tuki, varhaiskasvatus, koulu, nuorisotyö, ikääntyvien palvelut sekä kaupungin ja paikallisten yhdistysten ja seurakunnan välinen yhteistyö.

Kotouttamisohjelma on väline kotoutumisen kehittämisessä, suunnittelussa ja seurannassa, ja kaupungilla on siinä alueellinen yleis- ja yhteensovittamisvastuu. Ohjelmaa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, kansalaisjärjestöjen, perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja uskonnollisten yhteisöjen/ paikallisen seurakunnan kanssa. Kotouttamisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 32 §:n mukaan ohjelma tarkistetaan valtuustokausittain ja otetaan huomioon talousarviota laadittaessa. Seuraavia asioita korostetaan 1.9.2011 voimaan tullessa uudessa kotouttamislaissa:

- Otetaan huomioon kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt.
- Kotoutumisen kaksisuuntaisuutta edistetään. Kotoutuminen edellyttää maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa.
- Kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuutta lisätään ja niiden seuranta parannetaan.
- Alkuvaiheen ohjausta parannetaan. Maahantulon alkuvaiheessa on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä kielikoulutusta ja työnhaakua koskevaa neuvontaa.
- Haavoittuviin ryhmiin kuuluvien syrjäytymistä ehkäistään. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat esimerkiksi vammaiset, vanhukset ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset.
- Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.
- Pakolaisten hallittua kuntiin sijoittamista vahvistetaan.

Karkkilan kaupungin kotouttamisohjelman runkoon on koottu keskeisimmät toimenpiteet maahanmuuttajan turvallisen kotoutumisen varmistamiseksi. Kotouttamisohjelma voi sisältää lain 32 § 7-8 mukaan sekä suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä että suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä. Tähän ensimmäiseen ohjelmaversioon näitä suunnitelmia ei ole sisällytetty, mutta maahanmuuttajien määrän kasvaessa ja ohjelman päivityksen yhteydessä näitä voidaan tarvittaessa sisällyttää.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot. Ohjelmaa tukevaa aineistoa on koottu liiteaineistoksi kotouttamisohjelman loppuosaan. Liitteeseen 1 on tässä kotouttamisohjelmassa esille tulevat keskeiset käsitteet. Liitteessä 2 on taulukko eri viranomaisten tehtävistä maahanmuuttoa koskevissa asioissa. Liitteessä 3 on lukumäärätietoa Karkkilassa jo asuvista maahanmuuttajista.

2. Kotouttamistyön tehtävät

Kotouttamistyön keskeisiä tehtäviä ovat:

- Kotouttamista tukeva viestintä ja tiedottaminen
- Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen
- Kotoutumista edistävä sosiaali- ja perhetyö
- Varhaiskasvatusikäisten kotoutumisen tukeminen
- Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen
- Aikuisikäisten ja nuorten yli 16 v. kouluttautuminen
- Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet
- Kotoutumista edistävien terveyspalvelujen järjestäminen
- Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kotoutumista tukevat toimenpiteet
- Kotoutumispalveluiden kehittäminen kaikille maahanmuuttajille
- Tulkkauksen järjestäminen
- Henkilöstön koulutus

Karkkilan kotouttamisohjelmassa tuodaan esille yleiset periaatteet, joilla kaupunki yhteistyötahoineen kykenee vastaamaan kotouttamistyön keskeisten tehtävien toteutumiseen. Keinovalikoimaa esitellään niukasti, koska vasta asioiden aktualisoitua voidaan tehdä tarkemmat ja yksilölliset toteuttamistoimenpiteet. Mahdollisista resurssillisäyksistä päätetään talousarviossa, mikäli valtuusto tekee päätöksen pakolaisten vastaanottamisesta Karkkilaan.

3. Kasvatus- ja koulutuspalvelut

Koulutuksella on keskeisen rooli kotoutumisessa. Aikuisten kotouttaminen tapahtuu käytännössä suomen kielen kurseilla, ammatillisessa koulutuksessa ja työelämässä sekä aikuissosiaalityön avulla. Lasten ja nuorten tärkeimmät kotouttamisvälineet ovat varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus; heillä henkilökohtainen opetussuunnitelma tai oma opinto-ohjelma edustaa kotoutumissuunnitelmaa, kun se aikuisilla tehdään erikseen sosiaali- tai TE-toimistossa.

3.1. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimintaa ohjaavat asiakirjat ovat varhaiskasvatuslaki ja asetus lasten päivähoidosta, perusopetuslaki, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja kaupungin esiopetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma.

Karkkilassa maahanmuuttajaperheet huomioidaan tasavertaisina kuntalaisina varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamisen lähtökohtana myös maahanmuuttajalasten kohdalla ovat lasten ja perheiden tarpeet sekä keskinäiseen luottamukseen ja kunnioitukseen perus-

tuva kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö, jolla tuetaan lasta ja hänen perhettään. Kasvatushenkilöstö ja vanhemmat laativat yhdessä jokaiselle lapselle oman varhaiskasvatussuunnitelman sekä valmistavassa esiopetuksessa opinto-ohjelman, joissa otetaan kantaa lapsen kotouttamista edistäviin toimenpiteisiin: suomen kielen opetukseen, oman äidinkielen vahvistamiseen sekä identiteetin ja itsetunnon vahvistamiseen.

Kotouttamisen alkuvaiheessa maahanmuuttajalasten tilanne arvioidaan tapauskohtaisesti. Karkkilassa on yksi erityislastentarhanopettaja, hänen palveluksiaan hyödynnetään maahanmuuttajalasten kotoutumiseen liittyvien tukitoimien järjestämisessä. Tulkkausta käytetään tarvittaessa. Karkkilan varhaiskasvatussuunnitelmassa sekä esiopetussuunnitelmassa käsitellään monikulttuurisuutta monipuolisesti.

Opetushallitus on julkaissut uudet esiopetussuunnitelman perusteet 2014. Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvat- ja oppimistavoitteita. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa. Esiopetuksessa tuetaan vieras- ja monikielisten lasten kielitaidon sekä identiteetin ja itsetunnon kehittämistä.

Uusien esiopetussuunnitelman perusteiden mukaan tehty Karkkilan kaupungin esiopetussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2016. Esiopetuksen valmistava opetus järjestetään Nyhkälän esikoulussa integroituna. Opetuksesta vastaa ryhmän lastentarhanopettaja ja / tai kiertävä erityislastentarhanopettaja. Yhteistyötä tehdään koulun kanssa.

Alla olevan taulukon vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on kuvattu muutama keskeinen maahanmuuttajia koskeva varhaiskasvatuksen tavoite. Seuraavissa sarakkeissa ovat konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi vastuutahoineen.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajalapsen suomen kielen oppimista tuetaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.	Maahanmuuttajalapsen varhaiskasvatus- / esiopetussuunnitelmaan kirjataan lapsen suomen kielen oppimista tukevat toimenpiteet, jotka toteutetaan suunnitellusti.	<ul style="list-style-type: none"> • kelto *) • lastentarhanopettaja
Maahanmuuttajaperheiden vanhemmuutta tuetaan kasvatuskumppanuuden keinoin.	Kasvatuskumppanuuden periaatteisiin pohjautuva yhteistyö perheiden kanssa; varhaiskasvatus-/ esiopetuskeskustelut tarvittaessa tulkin avustuksella; maahanmuuttajaperheiden tapojen ja kulttuurin huomioiminen päivähoiton arjessa.	<ul style="list-style-type: none"> • kelto • päivähoitohenkilöstö
Maahanmuuttajaperheiden kotoutumista tuetaan tarjoamalla heille joustavasti tarpeita vastaavia varhaiskasvatuspalveluja.	Maahanmuuttajaperheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarve kartoitetaan ja palvelut suunnitellaan tapauskohtaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> • varhaiskasvatusyksikönjohtajat

Taulukko 1. Varhaiskasvatuksen tavoitteita *) kelto = kiertävä erityislastentarhanopettaja

3.2. Perusopetus

Lasten ja nuorten kotoutumista sekä osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa tuetaan perusopetuksessa erilaisin opetusjärjestelyin ja tarvittaessa oppilashuollollisin tukitoimin. Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon oppilaiden ikä, opiskeluvälmiudet ja erilaiset taustat. Opetuksen avulla edistetään myös suvaitsevaisuutta ja kulttuurien välistä ymmärtämystä.

Perusopetuslaissa säädetyn maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Maahanmuuttajaoppilaita ovat Suomeen muuttaneiden lisäksi Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Karkkilassa lähtökohtana on, että kaikki alakouluikäiset suomi toisena kielenä -oppilaat ohjataan Nyhkälän koulun oppilaita. Tarpeen mukaan heille tarjotaan ensin perusopetukseen valmistavaa opetusta. Maahanmuuttajalapsen ja -nuoren voivat kuitenkin sijoittua myös oman asuinalueensa kouluun, mikäli heidän suomen kielen taitonsa on riittävän hyvä yleisopetuksen ryhmässä opiskelemiseen.

Karkkilassa perusopetukseen valmistavan opetuksen ”Valo”-luokassa järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta yhdelle ryhmälle. Mikäli opetusta laajennetaan, se edellyttää lisäresursointia ja opettajien kouluttamista. Nyhkälän koulussa ei myöskään ole suomi toisena kielenä -opettajaa, vaan perusopetukseen valmistavan luokan opettaja opettaa mahdollisuuksien mukaan Valo-luokkalaisten lisäksi myös suomi toisena kielenä -oppilaita.

Maahanmuuttajaoppilaita koskee kaksi erityistä opetussuunnitelmaa:

- 1) perusopetukseen valmistavan opetuksen ja
- 2) suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksen opetussuunnitelmat.

Uusi perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2016. Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma on laadittu Karkkilan ja Vihdin opettajien välisenä yhteistyönä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tärkein tavoite on suomen kielen mahdollisimman hyvä oppiminen. Samalla oppilas tutustutetaan suomalaisen peruskoulun oppimis- ja toimintakulttuuriin. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa. Oppilaan oman äidinkielen opetus tukee ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Maahanmuuttajaoppilaille pyritään mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan oman äidinkielen opetusta, laki ei siihen kuitenkaan velvoita. Yläkouluikäisten osalta toimitaan laaditun opetussuunnitelman mukaan.

Oman äidinkielen ohessa myös oma uskonto voi edesauttaa maahanmuuttajaoppilaan kotoutumista. Perusopetuslain 4 luvun 13 §:n mukaan Evankelisluterilaisen kirkon ja Ortodoksisen kirkkokunnan jäsenet osoitetaan kyseiseen oman uskonnon opetukseen. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomat oppilaat osoitetaan elämäkatsomustiedon opetukseen. Oppilaalla on oikeus saada oman uskontokuntansa mukaista opetusta, jos kyseiseen uskontokuntaan kuuluvia oppilaita on vähintään kolme ja vanhemmat pyytävät opetuksen järjestämistä. Mikäli nämä vaihtoehdot eivät tule kysymykseen, muihin yhdyskuntiin kuuluville järjestetään korvaavaa opetusta tai he voivat pyynnöstä osallistua elämäkatsomustiedon opetukseen. Korvaavan opetuksen sijasta he voivat osallistua oman uskonnollisen yhdyskuntansa järjestämään opetukseen. Valmistavan opetuksen aikana annettavan muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot.

Alla olevassa taulukossa on keskeisiä perusopetuksen tavoitteita ja toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Vastuutahot ovat taulukossa.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Edistetään oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaisen yhteiskuntaan sekä annetaan tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Tarjotaan maahanmuuttajalapsille ja -nuorille tarvitsemansa tasoista suomen kielen opetusta.	Järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta. Perusopetuksessa toimii valmistavan opetuksen opetusryhmä.	<ul style="list-style-type: none"> • Sivistysjohtaja • S2 -opettaja • Valmistavan opetuksen opettaja • Luokanopettaja • Luokanvalvoja
Perusopetuksen päättötodistuksen saaminen/ tarvittava ohjaus perusopetuksen suorittamiseksi.	Maahanmuuttajan opinto-ohjelma ja tarvittava tuki (määritellään pedagogisissa asiakirjoissa HOPS:ssa tai HOJKS:ssa).	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilasta opettavat opettajat. • Opinto-ohjaaja

Taulukko 2. Perusopetuksen tavoitteita

3.3. Aikuisten koulutus

Aikuisille maahanmuuttajalle tärkein toimenpide kotoutumisen alkuun saattamiseksi on suomen kielen opiskelu. Karkkilan työväenopisto tarjoaa aikuisille suomen kielen alkeis- ja peruskursseja. Kurssien tavoitteena on, että maahanmuuttaja osaa yleensä suomea riittäväksi pärjätäkseen, minkä jälkeen hän voi täydentää kielitaitoaan muussa opiskelussa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Yleinen kielitutkinto (YKI) mittaa kielen osaamista käytännön tilanteissa. Opiskeltuaan suomen kieltä alkeis- ja peruskursseilla opiskelija voi suorittaa perustason YKI-tutkinnon. Tutkintoja järjestetään Hiiden Opistossa ja Luksiassa. Karkkilan työväenopiston opiskelijoita neuvotaan tutkinnon suorittamismahdollisuuksista lähikunnissa.

3.4. Kotoutumista edistävät kurssit, järjestelyt, harrastukset ja tapaamiset

Karkkilan työväenopiston järjestämää opetustarjontaa suunnataan tarvittaessa suoraan maahanmuuttajille, mutta maahanmuuttajat ovat tervetulleita myös kaikkiin muihin opiston ryhmiin. Opisto järjestää myös paikkakunnan toimintaa esittelevää ja toimintoihin tutustuttavaa kurssitoimintaa.

Kirjasto on matalan kynnyksen palvelu maahanmuuttajille. Kirjastosta heillä on pääsy tietoverkkoon ja erilaisiin tietolähteisiin ja kirjastosta saa tukea opiskeluun sekä tietoyhteiskunnan kansalaisena toimimiseen. Kirjasto voi tarjota kansallisen monikielisen kokoelman aineistoja siirtokokoelmana maahanmuuttajille. Kirjasto lisää digitaalisen aineiston tarjontaa.

Kaupungin liikuntapalvelu tekee aktiivisesti yhteistyötä eri urheiluseurojen kanssa, jonka avulla on mahdollista löytää maahanmuuttajalapsille liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia ja osallistua niihin.

Nuorisopalvelut järjestää avoimia nuorteniltoja (sekä alle että yli 18-vuotiaille). Etsivä nuoriso-ohjaaja on tavattavissa nuorten avoimissa illoissa. Lisäksi nuorten työpaja Ruukinpajan kautta on mahdollista tutustua erilaisiin työtehtäviin 17-29 -vuotiaita nuoria.

Pakolaisina maahan saapuneille ja kotona lapsia hoitaville naisille tarjotaan lastenhoitoapua. Se mahdollistaa perheenäitien osallistumisen esim. suomen kielen kursseille. Toimintaa järjestetään yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

Alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan parantaminen on yksi keskeisistä valtakunnallisista tavoitteista ja se edellyttää muun neuvonnan lisäksi kaupungin tarjoamaa kotoutumiskoulutusta heti kuntaan muuton jälkeen, ennen TE-keskuksen mahdollisesti järjestämiä KOTO-koulutuksia. Alla olevaan taulukkoon on koottu kolme keskeistä maahanmuuttajia koskevaa palvelutavoitetta konkreettisine toimenpiteineen. Toteuttajatahona ovat kaupungin johtoryhmä sekä nuoriso- ja liikuntapalvelut.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Maahanmuuttajille suunnataan enemmän ja selkeämpää informaatiota kaupungin palveluista.	Perustetaan maahanmuuttajien nettisivut ja muokataan lomakkeita ja esitteitä maahanmuuttajille ymmärrettävämmiksi.	• Kaupungin johtoryhmä
Tehokkaampi kotoutumisen alkuvaihe heti kuntaan muuton jälkeen.	Järjestetään kotoutumiskoulutusta ja infotilaisuuksia erityisesti huomioiden maahanmuuttaja- kotiaidit.	• Kaupungin johtoryhmä
Maahanmuuttajien, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien osallistuminen yhteiskuntaan.	Järjestetään erilaisia maahanmuuttajille suunnattuja liikunta- ja muita tapahtumia; aktivoiminen myös työkokeiluilla ja -harjoittelulla.	• Kaupungin johtoryhmä

Taulukko 3. Tiedottamisen ja osallistamisen tavoitteita

4. Sosiaali- ja terveyspalvelut

Kuntien tulee järjestää *kattava terveystarkastus, ns. maahanmuuttotarkastus* jokaiselle pakolaiselle viimeistään kaksi viikkoa maahanmuuttamisen jälkeen sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen mukaisesti. Tämän jälkeen maahanmuuttajille tarjotaan samat lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut kuin muillekin kuntalaisille. Näistä palveluista Karkkilan alueella vastaa Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Erilaisten selvitysten mukaan maahanmuuttajat kuluttavat ainakin alkuvaiheessa enemmän sosiaali- ja terveyspalveluja kuin kantaväestö.

Alkutarkastuksessa mukana ollut henkilökunta toimittaa lasten terveystiedot neuvolaan ja kouluterveydenhoitajille. Neuvola ja kouluterveydenhuolto varaavat tarvittavat ajat asiakkailleen. *Päivähoitoa, koulua tai kielikurssia ei voida aloittaa ennen kuin maahanmuuttotarkastus on tehty.* Kolmen viikon aikana Suomeen tuloista tulee myös järjestää käynti hammashoidossa. Kaupungin pakolaistaustaiset terveydenhuollon asiakkaat on asianmukaista ohjata alkuvaiheessa asiaan perehtyneiden, työhön nimettyjen terveyskeskustyöntekijöiden vastaanotolle.

Maahanmuuttajatyö on aina monialaista yhteistyötä eri yksiköiden ja palveluntuottajien välillä. Jokaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön orientoituminen asiakkaiden kulttuuristaan on olennaista, on tiedettävä mitä asioita erilaisten asiakasryhmien kanssa pitää ottaa huomioon. Terveyspalvelut ovat maahanmuuttajille samat kuin kantaväestön edustajille.

Erityisiin maahanmuuttajien sosiaalipalveluihin kuuluvat pakolaisten sekä paluumuuttajien vastaanottojärjestelyt, sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut, kotouttaminen, opastus ja neuvonta sekä *kotoutumistuki*, joka muodostuu Kelan myöntämästä työmarkkinatuesta ensimmäisen kolmen vuoden aikana tai sosiaalitoimiston myöntämästä toimeentulotuesta. Kotoutumistuen maksamisen edellytyksenä on osallistuminen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin. Viranomaiset ovat velvollisia tarjoamaan aktiivisesti sopivia toimenpiteitä myönnettyjen määrärahojen rajoissa.

Kuten muissakin palveluissa, myös sosiaali- ja terveyspalveluissa viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärteeksi tässä laissa tarkoitetussa asiassa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Tulkkaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota terveydenhuollon arkaluonteisia asioita käsiteltäessä, eikä epävirallisia tulkkeja (perheenjäsenet tai maassa kauemmin asuneet maahanmuuttajat) tule viranomaisen aloitteesta käyttää. Maahanmuuttaja-asiakkaille varataan tavallista pidempi vastaanottoaika, koska tulkin käyttö hidastaa toimintaa.

Lapsi- ja perhetyö tarjoaa samoja palveluja maahanmuuttaja-asiakkaille kuin muulle väestölle eli lastensuojelun avoimia tukitoimia. Vaikeissa perhetilanteissa voi suojakoti ja lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle tulla kyseeseen. Tarvittaessa asiakasasioissa järjestetään yhteistyöpalaveri maahanmuuttokoordinaattorin tms. ja muiden yhteistyötahojen kanssa työnjaosta sopimiseksi.

Turvapaikanhakijoilla ja pakolaisilla esiintyy mielenterveyden häiriöitä hieman enemmän kuin kantaväestöllä. Erityisryhmän muodostavat kidutusta kokeneet pakolaiset. Kiintiöpakolaisia vastaanottavat kunnat ovat solmineet ostopalvelusopimuksia Helsingin Diakonissakeskuksessa toimivan Kidutettujen kuntoutuskeskuksen (KITU) kanssa, joka erikoissairaanhoidotasoisena poliklinikkana kuntouttaa kidutuksen kokeneita

pakolaisia. He saattavat tarvita tukitoimia kauan saapumisensa jälkeen esimerkiksi traumaperäisen stressihäiriön (PTSD) vuoksi. PTSD:n voi laukaista jokin tapahtuma, sairaus tai muu kriisi kauan saapumisen jälkeenkin. Henkilö tarvitsee hoitoa, koska stressihäiriöstä ei ole mahdollista parantua itsestään.

Karviaisessa kuten ei Karkkilan kaupungillakaan ole erillistä maahanmuuttoyksikköä. Mikäli kaupunki päättää ottaa vastaan pakolaisia ELY-keskuksen esittämällä tavalla, tarkoittaa se resurssien lisäämistä tähän työhön sekä kaupungin organisaatiossa että Karviaisen organisaatiossa. Karviaisessa syntyy tällöin tarvetta lisätä resurssia sekä sosiaalityöhön että terveyspalveluihin.

Alkukartoitus on kotouttamislain 9 §:n mukaan tehtävä *kahden kuukauden kuluessa* asiakassuhteen alkamisesta joko TE-toimistossa tai kunnassa. TE-toimistojen resurssien vähenemisen vuoksi alkukartoituksia ovat tehneet käytännössä kuntien sosiaalityöntekijät. Alkukartoituksen perusteella arvioidaan maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelman tarve. Kunta ilmoittaa ELY-keskukseen vuosittain laadittujen kartoitusten määrän saaden jokaisesta alkukartoituksesta korvauksen, jonka maksaminen edellyttää, että kunta on järjestänyt ainakin suomen tai ruotsin kielen osaamisen tasoa kartoittavan alkuhaastattelun (asetus alkukartoituksesta 1 § 2 mom.).

Parhaimmillaan alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa. Sen yhteydessä arvioidaan maahanmuuttajan tuen ja palvelujen tarve ja selvitetään työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia: 1) luku- ja kirjoitustaito; 2) suomen kielen taito; 3) opiskelutaidot ja -valmiudet; 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus; 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet; 6) omat työllistymis- ja koulutustoiveet; 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet.

Kotoutumissuunnitelma tehdään 1-3 vuoden ajaksi ja on se laadittava *kahden viikon sisällä* alkukartoituksesta. Muuten ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä. Kotoutumissuunnitelma on henkilökohtainen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea asiakkaan yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja osallistumista tasavertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Se sisältää ainakin suomen tai ruotsin kielen opiskelua ja yhteiskuntaan perehdyttävää opetusta, tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetuksen täydentävää opetusta, kotoutumiskoulutusta tai muita kotoutumista yksilöllisesti edistäviä toimenpiteitä.

Kiintiöpakolaisena kuntaan saapuvalla tai oleskeluluvan saaneelle turvapaikanhakijalle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma, samoin työttömille työnhakijoille, toimeentulotukea saaville, ilman huoltajaa tuleville alaikäisille ja oleskeluluvan saaneille henkilöille joko kunnassa tai TE-toimistossa. Kuten alkukartoituksia, myös kotoutumissuunnitelmia ovat kuntien sosiaalityöntekijät alkaneet laatia kaikille asiakkaille TE-toimiston resurssien vähennyttyä. Kotoutumissuunnitelman toimenpiteet voivat olla tehostettuja esimerkiksi heikentyneen toimintakyvyn, iän tai lukutaidottomuuden vuoksi.

Maahanmuuttajan voidaan katsoa kotoutuneen hänen osatessaan jompaakumpaa kotimaista kieltä, osatessa hoitaa asioita itsenäisesti ja osallistuessa aktiivisesti yhteiskuntaan (omat verkostot, työ ja opinnot). Selkeänä rajana on Suomen kansalaisuuden saaminen, koska se edellyttää mm. keskitason kielitutkinnon suorittamista suomen kielessä. Normaalina kotoutumisaikana pidetään yleensä kolmea vuotta tai joissain tapauksissa viittä vuotta.

Seuraavassa taulukossa on yhteenvedonomaaisesti Karviaisen toimesta annettavat edellä mainitut tukitoimet. Vastuutahona on Karviaisen perhesosiaalityöntekijä tai aikuissosiaalityöntekijä.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Jokaiselle palvelua hakevalle maahanmuuttajalle laaditaan määrääjässä kotoutumissuunnitelma.	Kotoutumissuunnitelmien laatiminen.	<ul style="list-style-type: none"> • Karviaisen aikuissosiaalityöntekijä ja TE -toimisto.
Erityisen tuen tarpeessa olevilla maahanmuuttajilla on oma sosiaalityöntekijä.	Sosiaalityöntekijän nimeäminen.	<ul style="list-style-type: none"> • Karviaisen perhesosiaalityöntekijä tai aikuissosiaalityöntekijä.

Taulukko 4. Alkukartoitukseen liittyviä tavoitteita

5. Palvelurakenteen luominen ja palveluiden kehittäminen monialaisessa yhteistyössä

Maahanmuuttajat ovat yleensä saapuneet Karkkilaan oma-aloitteisesti työn, opiskelun tai perhesuhteiden vuoksi. Tilanne muuttuu mikäli kaupunki tekee päätöksen pakolaisten vastaanottamisesta. Tämä edellyttää kuntaan muuttavien pakolaisten asuinolojen järjestämisen lisäksi tehostettua alkuvaiheen tiedotustoimintaa ja kotoutumiskoulutusta sekä alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laatimista kiintiöpakolaisille ja/tai oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille sekä näiden perheenjäsenille. Pakolaisten kotouttamista varten tulee esimerkiksi luoda uusi palvelurakenne, johon liittyen voidaan perustaa maahanmuuttokoordinaattorin tehtävä.

Uuden lain mukaan kunnan on kehitettävä kotouttamista tukevia palveluja monialaisena yhteistyönä, johon osallistuvat kaikki kaupungin hallintokunnat, TE-toimisto, seurakunta, poliisi, Kela sekä kolmannen sektorin toimijat. Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Yhteistyötä kieli- ja kotoutumiskoulutusta järjestävien tahojen kanssa tiivistetään, minkä lisäksi pyritään kehittämään uusia toimintamuotoja monialaisen yhteistyön avulla. Luodaan saumattomat yhteistyöverkostot kaupungin eri toimialojen välille ja suhteessa muihin alan toimijoihin. Yhteistyötä varten perustetaan poikikihallinnollinen kotouttamistyöryhmä, johon osallistuvat kaupungin ao. toimialat. Siihen kutsutaan ajankohdittaisia toimijoita valtion viranomaisista ja kolmannelta sektorilta.

Tässä ovat keskeiset tavoitteet ja niihin pääsemiseen pohditut toimenpiteet. Vastuutahona ovat kaupunginvaltuusto, kaupungin johtoryhmä, kotouttamistyöryhmä, maahanmuuttokoordinaattori sekä Karviaisen sosiaalityön johto.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Periaatepäätös pakolaisten vastaanottamisesta.	Päätös vastaanotettavien kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrästä ja valtuuksien antamisesta kaupunginhallitukselle jatkotoimenpiteitä varten.	• Kaupunginvaltuusto
Kotouttamisohjelman hyväksyminen.	Kotouttamisohjelman hyväksyminen ja tarkistaminen vähintään kerran neljässä vuodessa.	• Kaupunginvaltuusto
Talousarvion hyväksyminen kotouttamisen osalta.	Kotouttamiseen käytettävien määrärahojen hyväksyminen Karkkilan kunnassa ja perusturvakuntayhtymä Karviaisessa.	• Kaupunginvaltuusto
Kotouttamistyön periaatteiden vahvistaminen ja palvelurakenteen päälinjausten hyväksyminen.	Keskeisten linjausten määrittäminen pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien palveluiden järjestämisessä.	• Kaupunginhallitus
Kotouttamisen koordinointi, toimeenpano ja seuranta sekä pakolaisten kotoutumista edistävän palvelurakenteen luominen.	Kootaan toimijoiden verkosto, kartoitetaan olemassa olevat palvelut, sovitaan tarvittavien muiden palveluiden järjestämisestä, seurataan kustannuksia ja päätetään korvausten hakemisesta monialaisessa yhteistyössä.	• Kaupungin johtoryhmä • Kotouttamistyöryhmä • Maahanmuuttokoordinaattori
Toimintakäytäntöjen muokkaaminen tiivistämällä yhteistyötä kaupungin eri toimialojen välillä ja suhteessa ulkopuolisiin toimijoihin.	Sosiaalityön resurssien uudelleenmäärittely.	• Kaupungin johtoryhmä • Karviaisen sosiaalityön johto

Taulukko 5. Maahanmuuttamiseen liittyvän prosessin tavoitteita

6. Tiedottaminen

Karkkilan kaupungilla ei ole varta vasten maahanmuuttajille suunnattua tiedotustoimintaa, mutta tarpeen tullen Karkkilan kaupungin julkinen tiedottaminen aktivoituu kahdensuuntaiseksi: maahanmuuttajille suunnattuun tiedottamiseen palvelujen järjestämisestä sekä kuntalaisille suunnattuun maahanmuuttajien vastaanottamiseen liittyvää tiedottamista. Tiedottamisessa toimitaan kaupungin tiedottamislinjausten mukaisesti ja käytetään normaaleja tiedotuskanavia, www-sivuja, sosiaalista mediaa sekä intraa sekä paikallislehtiä.

Mikäli kaupunki päättää ottaa pakolaisia, tulee heidän määränsä lisääntyessä harkittavaksi kääntää kaupungin www-sivuja osittain ainakin englanniksi sekä lisätä linkit valtakunnallisiin monikielisiin sivustoihin. Info-pankki.fi on monikielinen verkkosivusto, joka kokoaa yhteen tärkeää tietoa Suomeen muuttoa suunnittele-

valle tai täällä jo asuvalle. Sivusto palvelee myös viranomaisia monikielisessä tiedotuksessa. Sähköisiä palveluja kehitettäessä on tärkeää muistaa, että maahanmuuttajataustaisella asiakaskunnalla on keskimääräistä suurempi tarve henkilökohtaiselle ohjaukselle ja neuvonnalle.

7. Kotouttamisohjelman toteutus ja seuranta ja ajan tasalla pitäminen

Karkkilan kotouttamisohjelman seurannasta ja päivittämisestä vastaa tämän ohjelman valmistelua varten nimetty ohjausryhmä, joka pitää kaupungin johtoryhmää ajan tasalla. Seurannassa hyödynnetään valtakunnallisia ja alueellisia tutkimuksia, jotka tuottavat tietoa maahanmuuttajaväestön hyvinvoinnista ja kotoutumiseen liittyvistä asioista.

Kotouttamisohjelmaa tulee päivittää vähintään kerran neljässä vuodessa. Karkkilan kotouttamistyöryhmä/ohjausryhmä kokoontuu jatkossa tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran vuodessa, jolloin tarkistetaan sovittujen toimenpiteiden toteutumista, kunnan maahanmuuttajien sekä maahanmuuttotyön tilanne ja tehdään mahdollisia muutoksia/päivityksiä kotouttamisohjelmaan. Samassa yhteydessä kotouttamistyöryhmä tekee kaupunginhallitukselle kehittämissuhteita koskien kotouttamisprosessia sekä kansainvälistymistä ja maahanmuuttostrategiaa. Kotouttamistyöryhmän kutsuu koolle kunnan maahanmuuttoyhdyshenkilö.

Liitteet

Liite 1. Keskeisiä käsitteitä

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskaupungin vuorovaikutteista kehitystä, jossa maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun pyritään hänen oman kielensä ja kulttuurinsa ylläpitämiseen ja kotouttamisella kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Kotouttamisprosessi on prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat yhteiskaupungin taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. He ylläpitävät kieltään, kulttuuriaan ja etnisyyteen liittyviä asioita. Kotoutuminen edellyttää sopeutumista sekä vähemmistöltä että kantaväestöltä.

Maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla, tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti. Kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden lisäksi maahanmuuttajia ovat tänne työn, opiskelun tai perhesyiden vuoksi muuttaneet ulkomaalaiset. Muista kuin EU- ja ETA-maista tulevat tarvitsevat työntekijän oleskelu-luvan, jota em. valtioiden kansalaiset eivät tarvitse, mutta heidän on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa saapumisen jälkeen poliisilaitoksella, maistraatissa, verotoimistossa ja KELA:ssa.

Pakolainen on ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Tällainen henkilö saa YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulta UNHCR:ltä pakolaisstatuksen päätyessään pakolaisleirille, josta Suomen viranomaiset valitsevat kiintiöpakolaisia.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa valtion budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa. Toisin kuin turvapaikanhakijoilla, kiintiöpakolaisilla on välittömästi maahan saapuessaan samat oikeudet ja velvollisuudet kuin suomalaisilla johtuen siitä, että he ovat jo ulkomailla käyneet läpi valinta- ja hyväksymisprosessin, joka turvapaikanhakijoilla on vasta edessä oleskelulupahakemuksen käsitteilyn muodossa.

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Turvapaikanhakija ei välttämättä ole pakolainen, jolla olisi aihetta pelätä joutumista vainon kohteeksi, vaan tätä asiaa nimenomaan tutkitaan oleskelulupaa harkittaessa. Oleskeluluvan voi saada:

- 1) pakolainen, jolla on aihetta pelätä vainoa
- 2) toissijaisen suojelun perusteella
- 3) humanitaarisen suojelun perusteella.

Toissijainen tai humanitaarinen suojelu, jotka eivät perusta pakolaisstatusta, tulevat kysymykseen jos tilanne koti- tai lähtömaassa estää paluun esimerkiksi ympäristökatastrofin, aseellisen selkkauksen tai vaikean ihmisoikeustilanteen vuoksi. Jos mikään luetelluista kriteereistä ei toteudu, turva-paikkahakemus voidaan katsoa ilmeisen perusteettomaksi.

Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan pakolaisasemaa (pakolaisstatus, A-oleskelulupa) sekä toissijaista suojeluasemaa tai humanitaarisen suojelun perusteella myönnettyä turvapaikkaa (toissijainen suojelu, A-oleskelulupa). Väliaikainen oleskelulupa B myönnetään yleensä vuodeksi, kun asiakas valittaa kielteisestä turvapaikkapäätöksestä tai/ja hänelle ei voida myöntää oleskelulupaa eikä pakolaisstatusta Suomeen, mutta häntä ei voida palauttaa kotimaahansa välittömästi turvallisuustekijöihin vedoten.

Paluumuuttaja on ulkosuomalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä. Viimeksi mainitut ovat kansallisuudeltaan, mutta eivät kansallisuudeltaan suomalaisia. Vuosi 2017 on viimeinen vuosi entisen Neuvostoliiton alueelta tulevien paluumuuttajien rekisteröimiselle.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitsevilla tarkoitetaan maahanmuuttajaa, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomuuden, iän, perhetilanteen, alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn perusteella.

Liite 2 Työnjako maahanmuuttoasioissa

Valtioneuvosto	Maahanmuutto- ja pakolaispolitiikan johtaminen ja suuntaviivat; valtakunnallinen kotouttamisen kehittäminen neljäksi vuodeksi kerrallaan laaditulla valtion kotouttamisohjelmalla.
Maahanmuuttopoliittinen ministeriötyöryhmä	Em. asioiden valmistelu ja päätös 750 hengen pakolaiskiintiön kohdentamisesta vuosittain.
Sisäministeriön maahanmuutto-osasto	Maahanmuuttoa, Migriä ja vastaanottokeskuksia koskevat asiat, muukalaispassit ja pakolaisten matkustusasiakirjat, pakolaisuus ja turvapaikat, Suomen kansalaisuus, ulkomaan kansalaisten paluu ja palauttaminen, paluumuuttoon, maastamuuttoon ja ulkosuomalaisiin liittyvät asiat, joukkopakotilanteisiin varautuminen, ulkomaalaislain nojalla tapahtuva säilöönnotto.
Työ- ja elinkeinoministeriö	Työvoiman maahanmuutto, kotouttamisen ohjaus, aikuisten maahanmuuttajien kotouttava koulutus osana työvoimapolitiittista koulutusta.
Kotouttamisen osaamiskeskus	Asiantuntijoiden tiedonsaannista huolehtiminen, kotouttaminen.fi –sivuston ylläpitäminen.
Ulkoministeriö	Viisumipolitiikka ja oleskelulupahakemusten vastaanottaminen ulkomaan edustustoissa.
Sisäministeriön alainen Maahanmuuttovirasto (Migri)	Yksittäisten henkilöiden maahantuloon, maasta poistumiseen, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyvät asiat; ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen ja osallistuminen kiintiöpakolaisten valintaan, ELY-keskuksen kautta kunnalle esitys vastaanotettavista pakolaisista, migri.fi -sivuston ylläpitäminen.
SUPO	Turvallisuusselvitykset kiintiöpakolaisiksi kaavailuista ja turvapaikanhakijoista, osallistuminen kiintiöpakolaisten valintaan myös valintamatkoilla.
Rajavartiolaitos ja poliisi	Rajatarkastus, henkilöllisyyden ja matkareitin selvittäminen; poliisi myöntää uudet määräaikaiset oleskeluluvat (jatkoluvat) sekä ensimmäiset määräaikaiset oleskeluluvat Suomessa oleville Suomen kansalaisten perheenjäsenille ja naimattomille lapsille.
ELY-keskus	Alueellinen yleistoimivalta ja kehittämisvastuu kotouttamisasi- oissa, kuntien ja TE-toimistojen ohjaus, neuvonta ja tukeminen, työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta, osallistuminen kiintiöpakolaisten valintaan.
KEHA-keskus	Korvausten maksatus, kehittämistehtävät.
TE-keskus	Työikäisten maahanmuuttajien alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma, kotoutumiskoulutus ja muut työllistymistä edistävät toimet.
Maistraatti	Maahanmuuttajan väliaikaisen tai pysyvän kotikaupungin rekisteröinti; henkilötunnukset mm. kiintiöpakolaisille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille.

Verotoimisto	Maahanmuuttajalle verokortti tai lähdeverokortti työn luonteesta riippuen; tietoa eri maiden verosopimuksista.
Kela	Sosiaaliturvaetuuksien myöntäminen Suomessa vakinaisesti asuville ulkomaalaisille.
Kunta	Alueellinen yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotouttamisen kehittämisessä, suunnittelussa, toimeenpanossa ja seurannassa.
Kolmannen sektorin toimijat	Mahdollisuus vastaanottokeskusten hankkimiseen ja ylläpitoon (vastuutaho Sisäministeriö), ensiasunnon varustaminen, maahanmuuttajien ystäväpalvelu ym. avustaminen, opastaminen ja tukeminen.

Liite 3 Karkkilassa asuvien maahanmuuttajien kansallinen ja kielellinen tausta

Ulkomaan kansalaisten määrä Karkkilassa on kasvanut Tilastokeskuksen tietokannan mukaan vuoden 2000 81:stä 378:aan (2014). ulkomaalaistaustaisten määrä Karkkilassa 31.12.2014 oli 433 henkilöä. Alemmissä taulukoissa alle 10:n henkilön tiedot kunnittaiset on merkitty kahdella pisteellä.

vuosi	ulkomaan kansalaisia	vieraskielisiä	vieraskielisten osuus %	ulkomaalais-taustaisia	ulkomaalais-taustaisten osuus %
2010	309	335	3,6	344	3,7
2011	345	377	4,1	388	4,2
2012	385	418	4,5	434	4,8
2013	397	443	4,9	453	5,0
2014	378	423	4,7	433	4,8

Väestö 31.12. muuttujina Alue, Kansalaisuus ja Vuosi		2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Karkkila - Högfors	VÄESTÖ YHTEENSÄ	8753	8807	9209	9190	9119	9074	8977
	Suomi	8672	8688	8900	8845	8734	8677	8599
	ULKOMAAN KANSALAISET YHT.	81	119	309	345	385	397	378
	EUROOPPA	72	114	273	307	347	360	341
	MUUT EU(28) MAAT	45	67	162	200	229	249	227
	Alankomaat	-	-	..	..	..	..	..
	Belgia	-	-	..	..	..	..	..
	Britannia	..	..	..	..	..	..	..
	Bulgaria	-	-	..	-	-	-	-
	Espanja	..	..	-	-	-	-	-
	Irlanti	-	-	..	-	-	-	-
	Italia	-	..	..	..	..	..	..
	Kreikka	..	-	..	..	..	..	..
	Kroatia	-	..	..	..	..	..	..
	Latvia	-	-	..	..	..	-	-
	Liettua	-	-	..	..	..	..	..
	Portugali	-	-	-	-	-	..	..
	Puola	-	..	..	13	19	19	14
	Ranska	-	-	..	..	..	..	..
	Ruotsi	..	..	10	..	..	..	..
	Saksa	..	..	..	..	..	..	..
	Slovenia	-	-	-	-	-	-	-
	Tanska	..	-	-	-	-	-	-
	Unkari	..	-	..	..	..	..	..
	Viro	26	46	117	150	178	192	175

MUU EUROOPPA	27	47	111	107	118	111	114
Entinen Jugoslavia	..	-	-	-	-	-	-
Entinen Neuvostoliitto	11	-	-	-	-	-	-
Entinen Serbia ja Montenegro	..	-	-	-	-	..	..
Moldova	-	-	..	..	..	..	..
Serbia	-	-	..	..	..	..	..
Sveitsi	-	-	..	-	-	-	..
Turkki	..	11	21	19	26	22	25
Ukraina	-	-	..	10	10	..	..
Valko-Venäjä	-	-	..	..	..	..	..
Venäjä	..	36	71	66	72	68	65
AFRIKKA	1	1	3	3	2	2	2
Algeria	..	..	..	..	..	..	..
Egypti	-	-	-	..	..	..	..
AMERIikka	1	-	4	4	3	4	5
Meksiko	-	-	..	..	..	..	..
Yhdysvallat (USA)	..	-	..	..	..	..	..
AASIA	2	3	26	23	23	23	24
Filippiinit	-	-	..	-	-	..	..
Indonesia	-	-	..	..	..	..	..
Iran	-	-	..	..	..	..	..
Japani	..	..	..	..	..	..	..
Kiina	-	-	11	..	..	..	10
Pakistan	-	-	..	..	..	..	..
Thaimaa	-	-	..	..	..	..	..
OSEANIA	4	-	2	2	2	2	2
Australia	..	-	..	..	..	..	..
Ilman kansalaisuutta tai tuntematon	1	1	1	6	8	6	4
Tilastossa käytetään 1.1.2015 aluejakoa koko aikasarjassa.							
Kansalaisuus:							
Alle 10:n tapauksen kunnittaiset tiedot merkitty kahdella pisteellä.							
Päivitetty viimeksi 20150417 16:00							
Lähde: Tilastokeskus							

Väestö 31.12. muuttujina Alue, Kieli ja Vuosi						
		2010	2011	2012	2013	2014
Karkkila - Högfors	VÄESTÖ YHTEENSÄ	9209	9190	9119	9074	8977
	..suomi	8795	8731	8623	8557	8477
	..ruotsi	79	82	78	74	77
	..saame	-	-	-	-	-
	VIERASKIELISET YHTEENSÄ	335	377	418	443	423
	muu kieli	-	-	-	..	..
	tuntematon	-	..	..	..	..
	..venäjä	103	107	125	126	113
	..eesti, viro	115	146	160	175	166
	..englanti	14	13	..	12	11
	..arabia	..	..	..	..	..
	..kiina	11	..	..	..	11
	..kurdi	..	-	-	-	-
	..albania	-	-	-	..	..
	..saksa	..	..	..	..	..
	..turkki	21	21	28	24	28
	..thai	..	..	..	..	..
	..espanja	..	..	..	..	..
	..persia	..	..	..	..	..
	..ranska	..	..	..	..	..
	..puola	..	13	19	19	14
	..serbokroatia	..	..	..	..	..
	..unkari	..	..	..	..	..
	..italia	..	..	..	..	..
	..romania	..	..	..	..	..
	..hollanti	..	..	..	..	..
	..japani	..	..	..	..	..
	..ukraina	..	..	..	..	..
	..urdu	..	..	..	..	..
	..kreikka	..	..	..	..	..
	..tamili	-	..	..	..	..
	..pandabi	..	..	..	..	..
	..latvia, lätti	..	..	..	-	-
	..liettua	-	-	..	..	..
	..indonesia, bahasa indonésia	..	..	..	..	..
	..serbia	..	..	..	..	..
	..kroatia	..	..	..	..	..
	..valkovenäjä	-	..	-	-	-
Tilastossa käytetään 1.1.2015 aluejakoa koko						
Alle 10:n tapauksen kunnittaiset tiedot merkitty kahdella pisteellä.						
Päivitetty viimeksi: 20150416 09:00						